

© josef hemmingson 2000

ensam

av

Josef Hemmingson

000716->000828

Kapitel

1. Förord
2. Födelsen
3. När gräset blev grönt
4. Du skall icke stjäla
5. Sanningen
6. Nattens relationer
7. Filosofen
8. En amerikansk pub
9. Den ensammes begravning
10. Ändrade planer
11. Polisen i hissen
12. Tre välriktade skott
13. Portiern
14. Framtiden

1. Förord

Detta är en saga, en fiktion, en påhittad berättelse. Jag må ha sökt inspiration i mitt verkliga liv, men eventuella likheter med verkliga händelser eller personer är rena tillfälligheter. Jag må skriva i jag-form, men ”Ensam” är inte självbiografisk. Den är en berättelse om en man som söker.

”Ensam” är skriven med hjälp av: 1 kollegieblock, en och samma penna, en Apple iMac strawberry (rev D), en Apple iMac blueberry (rev E), en Apple Macintosh SE, en Apple Macintosh IIsi, en PowerBook 150, ClarisWorks 2.1 och 4.0, AppleWorks 5.0.3, en Sony minidisc mz-r35, två Epson Stylus Color (740 & 760), otaliga koppar te, otaliga sömnlösa nätter.

2. Födelsen - uppväxten

Ljuset som mötte honom var väldigt starkt. Ögonen brände, allt var vitt. Han frös. Kylan där ute skar i hans ovana hy. Han skrek. I panik skrek han. Öronen värkte av oljudet där ute. Helt oförberett hade han slängts ut från den trygga värmen. Han skrek. Inplastade händer lyfte upp honom, främmande ögon betraktade honom. Munnar sa ord han inte förstod. Han anade ansikten, men var ovan vid ljuset.

- Det blev en son, och han är välskapt.

En filt värmdde honom. Han lades ned i en vagn. Utmattad somnade han.

När han vaknade igen, hade han vant sig vid ljuset, kylan och oljuden. Han log. Världen kanske inte var så tokig ändå.

Pojken växte. Med nyfikna ögon utforskade han den stora världen. Hans första resor sträckte sig ända till den utbredda filtens kant. Men gräset var kallare, och han nöjde sig med att stanna på det varma tyget de första veckorna. Men pojken var modig, och innan sommaren var

slut hade han tagit sig långt bort från filten. Han kunde krypa. Han kunde ta sig fram på egen hand (och fot).

Åren gick. Pojken blev stor. Mycket stor. Han förstod både vad människor sa, och vad bilder föreställde. När han fyllde 3 år fick han en bok av mormor. Det var fina bilder i boken, många olika färger, många olika djur. Pojken tyckte om boken. En kväll läste hans mamma den för honom.

3. När gräset blev grönt

I tidernas begynnelse, såg världen inte ut som idag. Molnen var fler, bergen inte så höga. Träden var utan löv, och gräset var grått. Vid östra sidan av en sjö fanns en by med grodor och en med storkar, och byarna bråkade alltid med varandra. Grodorna hade lagt sina ägg i sjön där storkarna fångade fisk, och storkarna hade byggt bon där grodorna sökt sin mat. Varken grodorna eller storkarna ville flytta från sjön, för den var så vacker.

En dag samlade sig storkarna för att smida planer för att bli av med grodorna. En stork tyckte de skulle äta upp grodorna, även grodäggen. Äta dem alla, då skulle dom få sjön för sig själva. De andra storkarna tyckte det var en jättebra idé.

Samma dag samlade grodorna sig för att lösa problemet med storkarna. En groda tyckte de skulle prata med storkarna, och komma överens hur de skulle lösa problemet. Kanske dom kunde dela på sjön? Grodorna kunde flytta till den västra sidan, så kunde storkarna få bo själva på den östra sidan. De andra grodorna tyckte det var en jättebra idé.

Storkarna skickade en stork att spana på grodorna, och se var dom lagt sinda ägg.

Grodorna skickade en groda att prata med storkarna, och föreslå att de skulle dela på sjön.

Storken såg grodan, och dök mot honom. Han svalde grodan i ett nafs, och åkte tillbaka till de andra storkarna. Grodorna såg vad som hänt, och blev jätteledsna.

När solen fick höra av molnen vad som hänt, blev han jättearg. Han tyckte synd om grodorna, som förlorat en av de sina. Och han var arg på storkarna som ville äta upp grodorna. Solen och molnen bestämde sig för att hjälpa grodorna.

Grodorna och storkarna hade aldrig sett solen, för han var gömd bakom de stora kalla molnen. Dagen efter att storken ätit upp grodan, skulle alla storkar anfalla de små grodorna. Dom samlade sig på den västra sidan och lyfte för att flyga till den östra sidan och anfalla grodorna.

Molnen såg detta, och gjorde en öppning över sjön, så att solen kunde skina på storkarna. Storkarna blev bländade av det starka ljuset, och kunde inte se vart de flög. De krockade med varandra, och ramlade ner i det kalla vattnet. Grodorna blev inte

bländade av solens strålar, för de kunde gömma sig i det långa gråa gräset.

Samtidigt som storkarna försökte vänja sig vid ljuset, så sken solen på gräset där grodorna gömt sig. Det gråa gräset värmdes av solens strålar, och började växa sig längre och kraftigare. Och gräset fick energi av ljuset, och energin gjorde gräset grönare. När storkarna slutligen vant sig vid solens starka ljus, hade gräset blivit helt grönt, så grodorna syntes inte där de gömde sig. Dessutom var luften nu så varm, att storkarna inte stod ut. De tvingades flytta till en annan sjö, långt bort, där det var svalare.

Så fick storkarna sitt straff, och grodorna fick sin sjö.

Jag vågade tro på sagan. Senare i livet talade någon om för mig att det fanns något som heter klorofyll. Jag blev förvirrad. Gräset påstods vara grönt, för gräset innehöll klorofyll. Men gräset hade ju färgats av solens godhet. Jag vågade inte tro på annat än sagan.

4. Du skall icke stjäla

De höll till på en gård en bit ifrån storstan. Han hade aldrig varit där tidigare, men fann snart sin plats, och kände sig hemma. Han skulle bo med tre andra killar i ett rum på våningen ovan allrummet. Pojkarna var trevliga. Han trivdes.

En dag fann han ett kollegieblock i allrummet. Han öppnade det och läste. Där inne fanns en berättelse om en person som var ond, mer än ond. Han undrade om det han läste var sant, kanske var det bara en berättelse? Kanske var det bara en saga? Fanns personen på riktigt? Allt lät så verkligt. Allt han läste lät självupplevt.

Den kvällen sov han dåligt. Han var torr i halsen. Hade svårt att svälja. Svettades och frös om vartannat. Kanske hade han dragit på sig en förkylning. Kanske hade han fått feber. Han visste inte. Men han kände sig smutsig efter att han läst boken. Boken med bekännelserna. Han satte sig upp i sängen. Tittade upp i taket. Han hade svårt att fixera blicken. Allt snurrade. Rummet var mörkt, men månens sken hade hittat en väg mellan gardinerna. Ljusstrimman rörde på sig.

Vandrade över golvet. Flöt samman med mörkret. Bländade honom. Han försökte resa sig, men blev yr, och fick krypa ut ur rummet. Han siktade på badrummet. Han kände att han behövde kräkas. Han tog sig ut till badrummet. Sköljde ansiktet med kallt vatten. Spottade i handfatet. Kände hur halsen brände. Försökte dricka lite vatten, men det kom inte längre än en bit ner i halsen. Han försökte dricka igen, tvingade sig själv att svälja. Men allt vatten kom upp igen, och han kände hur det rann ur munnen, ur näsan, ner för halsen, blötte ner pyamasen.

Han skrubgade händerna med tvål och vatten. Hans naglar var långa, och de rev honom. Löddret av tvålen färgades rött. Han sköljde händerna med hett vatten. Det sved. Det gjorde så ont. Men han fortsatte skrubba.

Skammen var så stor. Han visste vad hon gjort. Men han var själv oskyldig.

Ett enkelt anteckningsblock, som innehöll en hemsk sanning.

6. Nattens relationen

Så gick dagen, kom kvällen, föll nattens mörker. Jag tittade upp i taket och tänkte. Ville förändra. Ville resa. Ville.

Jag tittade upp i taket, och sade till min fru som låg bredvid:

- Älskling. jag vill resa bort.

- Vad mysigt. vart då?

- Jag vet inte. Bara bort. Lämna allt bakom mig och börja om. Börjat helt om. Från början.

- Men jag då? Ska du lämna mig ensam?

- Nej, såklart jag inte ska. Du får gärna följa med.

- Men... Men du sa ju att du skulle lämna allt bakom dig. Är inte jag en del av dig?

- Jo, men du förstår ju inte vad...

- Men du sa ju så! Hur menar du egentligen?

- Vad hakar du upp dig på? Jag vill ju göra en resa med dig, blir du inte glad då?

- Men du sa ju att du skulle resa utan mig!

- Jag menade ju inte så, haka inte upp dig på detaljer!

- Är jag en detalj?!?

- Nej, men...

- Varför sa du det då?
 - Men jag menade ju inte...
 - Men du sa det, du sa att det var en detalj, att jag är en detalj för dig!
 - Men älskling...
 - Är du säker på det?
 - Säker på vad?
 - Att jag är din älskling? Du kanske vill resa med någon annan?
 - Men varför säger du så? Det är ju dig jag älskar!
 - Om du håller på såhär så kan du lika gärna genomföra den där resan, men räkna inte med mig...
 - Vad menar du?
 - Om du ska hålla på och tjafsa!
 - Tjafsar jag? Det är ju du som gnäller.
- Förresten vill jag inte göra någon resa om du håller på såhär.
- Skit i det då!

Jag visste att hon bara gjorde så här för att ge mig dåligt samvete. Jag hatade det. Varför kunde vi inte ha en normal, lugn relation?

Hon tittade på mig med sina hundögon. Jag kände igen blicken. Hon ville be om förlåtelse, utan att erkänna att hon gjort något fel.

© josef hemmingson 2000

- Men du, vi kan väl åka buss tillsammans till jobbet imorgon iallafall?
Situationen kändes hopplös. Jag behövde få komma bort. Bort från henne. Bort från hemmet, jobbet och allt som hade med vardagen att göra.

7. Filosofen

George Berkeley. Engelsk filosof. Aktiv under 1800-talet.

Berkeley ansåg att vi aldrig kunde vara säkra på att världen fanns. Allt vi tror på: gräset, havet, moln och människor, tror vi på för att vi sett, känt, hört dem. Elektriska impulser. Fotoner. Signaler som vi tolkar. Vi skapar vår verklighetsuppfattning. Men vi kan aldrig vara säkra på att världen utanför oss finns.

Jag hade alltid trott att hon betydde mest för mig. Att ingen annan kunde mätas med henne. Att hon var den ultimata människan. Jag avgudade henne som jag avgudade datorer då jag var ung. Jag var beroende av henne.

Men efter att vi en kväll bråkade, och hon återigen försökt ge mig skuld känslor, insåg jag att jag inte längre brydde mig. Jag började fundera på det jag en gång lärt mig om filosofi. Jag började ifrågasätta min verklighetsuppfattning.

I min powerbook sparade jag allt jag skrev. Den var fylld med tankar och funderingar. Där fanns dokument och årsredovisningar för företaget. Där

fanns dikter från ungdomen, gamla skolarbeten och mer eller mindre pinsamma kärleksbrev som jag desperat skickat till någon flicka jag fastnat för. Jag sparade allt. Vissa nätter läste jag gamla brev.

Tänkte tillbaka på den fria studenttiden.

Denna natt var en natt av nostalgi för mig. Jag bläddrade i gamla texter, och hittade till slut det jag sökte. De essäer som jag skrivit under gymnasietiden. De som redovisade min tro, mina tankar. De som berättade hur jag uppfattade mig själv och världen utanför mig.

Den filosof som tilltalat mig mest var en engelsman vid namn Berkeley. Jag hade redan innan jag börjat läsa filosofi tänkt i liknande banor. Men han kunde sätta ord på mina tankar, han tillförde ännu mer till mina funderingar. Jag läste allt jag kom över som han skrivit. Jag trodde på honom. I efterhand insåg jag att det var ännu ett tecken på att jag redan som ung var en sökare. Jag ansåg att detta var ännu ett försök för mig att hitta sanningen, och jag visste att även denna tanke skulle svalna förr eller senare. Jag hade haft rätt. Tanken hade svalnat. Jag hade slutat fundera. Men efter att jag och min fru bråkade, började jag fundera igen. Kanske hade Berkeley haft rätt. Det skulle innebära att min fru inte fanns. Att hon bara var ett sinnesintryck. Tanken växte

inom mig, och jag beslutade mig för att ge mig av.

Skorna klämde. Jag kände att skavsåren var på väg. Men att skaffa nya var otänkbart. De pengarna kunde användas bättre under resan. Mycket förändrades under denna tid. Jag kände en oro, men även en spänning inför det som väntade mig. Jag skulle inte sakna det som varit. Nu skulle jag för första gången få välja väg själv. Jag hade möjligheten, och skulle utnyttja den.

Jag avverkade dag efter dag. Snart skulle jag ge sig av. Jag genomled dagarna på jobbet. Låtsades älska min fru. Log mot grannarna. Skötte vardagens sysslor som tidigare. Men en morgon skulle min fru vakna ensam. Jag skulle inte komma för sent till jobbet, jag skulle inte komma alls. Grannarna skulle inte se till mig på ett bra tag. Kanske skulle min fru sakna mig mest av alla. Eller så skulle hon känna sig fri.

Jag lämnade Sverige natten mot onsdagen. En helt vanlig arbetsvecka. En helt vanlig stad. En helt vanlig man, gav sig iväg från det schemalagda vardagslivet. Ett nytt liv väntade mig.

© josef hemmingson 2000

8. En amerikansk pub

Jag hade tre veckor tidigare kommit till Baltimore. Enda anledningen att jag var där, vara att jag ville känna friheten. Jag hade i förväg sett ut ett hotell där jag skulle bo. Det var ett hotell med anor långt tillbaka i Baltoimores historia. Rumspriset var högt, men jag hade bestämt mig för att inte snåla på något under denna resa. Jag checkade in under falskt namn, falsk nationalitet, och låtsades som jag inte kunde någon engelska. Allt för att få känna mig så fri som möjligt.

Hopkins' Café & Pub, Baltimore, Maryland, USA

Bartendern var en vit man, hårfästet hade börjat vandra bort från pannan, och han skulle inom något år vara helt flint. Han hade köpt baren efter att hans morbror, den tidigare ägaren, hade avlidit i cancer. Han hade en bestämd uppfattning om att det var all rök inne i lokalen som tagit hans morbrors liv, för den mannen hade varken själv rökt eller på annat sätt utsatt sig för ökad sjukdomsrisk.

Jag beställde en ”Ragnar”, en sexa. Bartendern visste inte vad den innehöll, så jag förklarade. Jag

poängterade extra noga att det skulle vara äkta svensk Absolut Kurant i drinken. Ingen amerikansk fusk-vodka. Han log, och tog fram ett rent glas.

Mannen bakom disken hette John Hopkins. John undrade varifrån jag kom, då han anade en icke-amerikansk dialekt i mitt tal. Han gissade på Irland. Jag sa att jag var från Liverpool. Inte för att jag var därifrån, inte för att jag någonsin varit där. Men Liverpool lät bra. Jag förmodade att han visste vart det låg, och kunde därmed undvika jobbiga följdfrågor. John nickade. Drinken var klar.

Lokalen var ganska liten. Förutom baren var där bara fyra-fem bord med enkla pinnstolar. Ett slitet biljardbord stod i ett av hörnen. Förutom tre svarta killar som spelade där, och en äldre man vid ett bord nära dörren, var jag ensam med John i lokalen. John undrade om jag var en vanlig turist i stan, eller om det var en affärsresa. Jag smakade på drinken, den var precis som en ”Ragnar” ska vara.

- Ingetdera, svarade jag, jag har gjort en resa så långt bort hemifrån jag vågat åka. Målet är att träffa människor. Se hur dom lever. Jag har ingen resplan, jag vet inte när jag åker hem igen. När jag känner mig nöjd, då beställer jag flygbiljetten till, jag var

nära att säga Sverige, Liverpool.

- Några månader efter att jag tagit över denna pub, så kom en man in här. Vill du höra historier, tala med honom... John nickade bort mot den gamle mannen vid dörren.

Jag betalade drinken och satte mig vid mannens bord. Han hade vitt, bakåtkammat hår, mörka solglasögon och vilade händerna mot en käpp. Han var stiltigt klädd. Han såg ut att sova, men tittade upp mot mig då jag satte mig. Redan då jag satt mig kände jag att det var något speciellt med den här mannen. Och när han började tala, fick jag höra hans livshistoria. En historia om resor runt jorden. Han hade sett fattigdom i Asien, rikedomar i Afrika, framtiden i Europa och överflödet i USA. För några år sedan hade han dragit sig tillbaka och bosatt sig i Baltimore.

- Jag ska berätta en historia för dig. Om en man som glömde att leva.

9. Den ensammes begravning

I slutet av september 1911 föddes Henry Spiliere i en sömnig stad vid Franska östkusten. Hans far, som var fiskare, och hans mor, som var sömmerska, uppfostrade den lille nyfikne pojken. Han var yngst i familjen. De skaffade aldrig några fler barn, så Henry blev bortskämd av både föräldrarna och de tre äldre systrarna.

Henry började skolan som alla andra barn i staden, och han utmärkte sig inte speciellt från klasskompisarna. Det enda som folk ansåg om honom var att han var en artig, men ganska inåtvänd pojke. Ofta gick han ensam på skolgården under rasterna, och på den längre lunchrasten tog han ibland en promenad ner mot hamnen för att titta på båtarna som kommit in med morgonens fångst. Den enda som lärde känna honom, var en jämngammal granne, vid namn Jean-Baptiste. Jean-Baptiste var den enda som Henry kände att han kunde prata obehindrat med. De var väldigt olika, men förstod varandra mycket väl. De var som bröder.

Skolåren gick fort för Henry. Sommar efter sommar passerade, och vid 14 års ålder började han

följa med sin far ut på havet för att plocka upp näten, istället för att sitta på kaféer, eller spela fotboll med klasskompisarna, efter skoldagens slut. Men han misskötte aldrig skolgången, för honom var den viktigare än något annat.

Henry kände vid 18 års ålder att staden var för liten för honom. Han ville flytta till huvudstaden, Paris, för att läsa på universitet. Det var dyrt, både att flytta, bo i Paris och framförallt att studera där. Men Henry visste vad han ville. Han sparade ihop till en tågbiljett, det tog honom ett halvår att jobba ihop de 37 francs som behövdes.

Den 17:e januari 1930 reste Henry till Paris.

Huvudstaden var större än han förväntat sig, och det var svårt att hitta rätt de första dagarna. Henry sökte jobb hos en fiskhandlare, två kilometer från universitetet. Han fick jobbet, och bestämde sig då direkt för att hyra ett rum i en källare, ytterligare en kilometer från fiskhandlaren's lokaler. Han jobbade minst 13 timmar varje dag, hela våren, hela sommaren, varje vardag, varje helgdag.

En torsdag förmiddag i mars kom en ung kvinna in

till fiskhandlaren. Hon var bara några år äldre än Henry, och han såg på henne i smyg. Hon upptäckte honom. Han trodde det inte fanns någon chans att hon skulle lägga märke till honom. Han var en enkel arbetare, hon var en rik affärskvinna. Men till hans stora förvåning så log hon mot honom. Han log tillbaka. När hon talat klart med fiskhandlaren, gick hon mot den bänk där Henry stod och vägde ålar inför den kommande marknaden. Han blev nervös, ingen hade förut tilltalat honom på det sätt hon gjorde. De växlade några artighetsfraser, men hon vred snart in samtalet på operor som uppfördes på den berömda operan i Paris. Hon föreslog att de skulle ses. Han svarade inte, visste inte hur man skulle svara. Men hon log mot honom, föreslog att de skulle ses närmaste lördagen, bara två dagar därefter. Han nickade, skrev ned tiden, och adressen till ett café. Henry och kvinnan skulle ta en kopp kaffe först, sedan gå på operan. Hon skulle betala biljetterna, eftersom hon förstod att han inte skulle ha råd.

Henry besökte aldrig operan.

På fredagen ringde han kvinnan, tackade nej till att de skulle ses. Han gav aldrig någon förklaring. Han

kunde inte förklara för henne. Anledningen till att han var i Paris var att komma in på universitetet, inte gå på opera med främmande kvinnor. De sågs aldrig igen.

I början av september 1930 började höstens undervisning på det stora universitetet i Paris. Henry hade sparat och snålat under den tid han jobbat hos fiskhandlaren, men pengarna skulle ändå inte räcka för att finansiera höstens studier. Men fiskhandlaren litade på Henry, och lånade ut de 120 francs som saknades.

Så fick Henry äntligen börja på universitetet, det han sett fram emot under flera år. Äntligen skulle han få tillträde till oändliga mängder kunskap och visdom. Henry läste första terminen endast franska och statsvetenskap. Han blev snabbt en av de mest seriösa studenterna, och fick ofta beröm från de annars så stränga lärarna.

Åren gick, och Henry grävde djupare och djupare in i böcker från universitetsbiblioteket. Han sökte ständigt efter nya områden att utforska. Efter sju år av studier hade Henry en mer än tillräcklig utbildning. Han började fundera på att söka jobb.

Men eftersom han hade trivts så bra på universitetet, sökte han bara de jobb som blev lediga inom den världen.

I september 1937, sju år efter Henry kommit till universitetet, började han jobba som föreläsare i statskunskap på Paris universitet. Nu ökade hans inkomster, och han lämnade källarrummet för en lägenhet närmare universitetet.

Henry jobbade lika frenetiskt nu som föreläsare som han då gjort hos fiskhandlaren. Han var omtyckt, men försummade allt vad socialt liv hette. Han hade aldrig tidigare umgåtts med människor på sin lediga tid. Varför skulle han då börja med det nu?

När Henry arbetat tre år på universitet, avled en äldre kollega. Denne hade jobbat på sju europeiska huvudstäders universitet, och var en mycket vis och respekterad gammal man. Men Henry hade aldrig tyckt om honom, då han ansåg att den gamle mannen var ett hot mot hans egen karriär. Henry hade svårt att se att någon skulle kunna vara visare än honom själv.

Efter mannens bortgång blev det stora förändringar

på den del av universitetet där Henry arbetade. Någon fick ta mannens plats. Någon fick ta denna någons plats. Och nästan alla fick kliva upp ett steg i karriären. Henry fick ta över en professors uppgifter. Det var ungefär detsamma som tidigare för honom, och hans vardag förändrades inte märkbart. Men längst ned i hierarkin kom en kvinna in i bilden. Hon var jämngammal med Henry, och hade studerat fem år på ett universitet i Tyskland. Många hade svårt att acceptera denna kvinnas inträde på arbetsplatsen. Både för att hon var kvinna, och för att hon var ganska ung. Men Henry tyckte om henne. Han kände igen sig i henne. Hon hade samma kunskapsörst och prioriterade arbetet över allt annat. Precis som han alltid gjort. Hon såg upp till honom, och såg till att få jobba nära honom så fort tillfälle gavs.

Med tiden utvecklades ett stort förtroende mellan de två. Utan att de planerade det, byggdes en relation upp mellan dem. Ingen känslomässig relation. Ingen kärleksaffär. Men en relation där de i förtroende diskuterade samhället, politik och annat som hörde jobbet till.

TVå år efter att hon kommit till universitetet, bjöd

Henry hem henne på middag. Det var hösten 1942 och andra världskriget skakade Europa. Framtiden var oviss, och Henry kände sig orolig och ensam inför det som komma skulle.

Han planerade middagen noga. Allt skulle stämma. Inget fick lämnas till slumpen. Henry var, och hade alltid varit, en perfektionist.

Hon kom exakt vid den tid de bestämt. För Henry var detta ett speciellt ögonblick. Aldrig tidigare hade någon besökt hans lägenhet.

Han kände sig ensam, mycket ensam, även fast hon tackat ja till hans erbjudande. De skulle nu ses. De träffades, umgicks hela kvällen.

Middagen blev lyckad. Trots bristen på färska matvaror i Europa hade Henry kommit över både kött och frukt. De åt under tystnad. De var båda ovana vid denna situation. Att prata om arbetet kändes inte rätt. Inte här på denna civila plats. Nu var de två människor som åt middag. Inte två kollegor.

De hann med både middag och bio. Därtill fika därefter. Men under hela middagen, trots att hon satt aldeles nära honom på bion, även fast filmen var bra och dom till och med ibland viskade några ord

till varandra, så kände han sig ensam. Han hade haft stora förväntningar inför denna kväll. Att de skulle föras samman. Att de skulle bli en enhet. Att de skulle finna varandra.

Nu var stunden där, men han kände sig ensam, mycket ensam.

Han hade väntat på denna stund hela sitt liv. Ända sedan han var ett barn och bodde vid östkusten.

Han hade väntat på denna stund, varje timme han jobbat hos fiskhandlaren, varje timme han studerat.

Under varje föreläsning hade han hoppats denna stund skulle komma. Nu var ögonblicket här. Han var närmare en kvinna än han någonsin varit. Allt var som han hade förväntat sig. Men han var inte nöjd. För det kändes inte speciellt. Han var fortfarande ensam.

De hade talats vid kvällen innan. Han hade ringt upp henne och hon hade svarat. Han var nervös att det var hennes föräldrar som skulle svara. Då skulle han behöva låta artig, kanske även avslöja sitt namn. Men han hade haft tur. Föräldrarna var inte hemma, hon svarade.

Först hade samtalet bestått av kallprat. Men det hade ändå betytt mycket för honom. Han fick höra hennes röst. Hon tackade artigt för middagen.

På slutet hade han velat säga saker. Han hade velat säga vad han kände. Men han hade inte kunnat. Han var rädd, nervös. Han kände sig ovan, obekvämt i situationen.

Kvällen innan hade han ringt henne, och dom hade pratat. Ett samtal som först handlat om väder och vind, vardagliga ting, saker som hade med arbetet att göra. Det hade betytt mycket för henne att få höra hans röst, få säga saker till honom, känna att det fanns en kontakt mellan de två. På slutet hade hon förstått att han velat säga något. Hon hade anat vad han ville säga. Hon kände det på sig. De pauser som uppkom i hans tal, hur han sökte efter orden, hur han försökte lägga orden så att de ledde in på ett speciellt spår.

Nu ångrade han sig. Inte att han hade ringt. Men att han inte hade sagt det han tänkte. Det han kände. Det enda han nu kunde hoppas på var att hon hörde av sig. Att hon ringde, gav något tecken som svar.

Nu förstod hon att det var allvar. Om det inte blev sagt nu, skulle det aldrig bli sagt. Om vardagen fick komma, skulle allt gå tillbaka till det det varit

före helgen. Vardagen skulle bli densamma. Hon bestämde sig för att ringa honom. Trots att det inte gått ens ett dygn sedan de senaste talade med varandra, ville hon nu ringa honom, höra hans röst. Hon bestämde sig för att ringa. Men när handen närmade sig luren, tvekade hon. Hon visste inte vad hon skulle säga. Hon visste inte om hon hade någon anledning att ringa. Han kanske förstod att hon ville höra hans röst igen. Det kanske han förstod. Men hon var inte säker. Hon tvekade.

Han önskade så djupt att hon skulle ringa, så han kunde få en bekräftelse på hans aningar. Men hon ringde inte, och han började tro att han missuppfattat situationen.

Hon ringde aldrig.
Han ringde aldrig heller.

80 år gammal reste Henry hem till hemstaden där han växt upp. Mycket hade förändrats. Staden hade fördubblats i innevånarantal, och gruset på vägarna hade bytts mot asfalt, hästarna mot bilar och trästugorna mot rappade tegelhus. Han besökte hamnen, där endast ett fåtal fiskebåtar fanns kvar.

De var dessutom mycket större än den som han far ägt. I kvarteret där han bott, fanns ingen kvar. Husen var jämnade med marken, och en park hade ersatt husen.

Det enda som var sig likt, var kyrkan. Den hade fått stå kvar, orörd, trots krig och förändringar i samhället. Henry vandrade runt kyrkogården.

Kände igen många namn. Många gamla vänner hade gått bort, och begravts på denna kyrkogård. I östra delen av kyrkogården, mot havet, fann han det han sökte efter. Hans föräldrars gravsten.

Han hade inte träffat dem sedan han flyttade till Paris. Ibland hade han tänkt på dem, undrat vad de gjorde, undrat hur de mårde. Men han hade aldrig skrivit till dem. Aldrig kontaktat dem. 1940, samtidigt som Henry tagit över professors arbetsuppgifter, hade hans far gått bort. Tre år senare hade hans mor följt efter.

Henry satte sig ned bredvid stenen. Han insåg att han inte visste när på året de gått bort. Han visste heller inte hur de gått bort. Om hans far drunknat, fått problem med hjärtat, eller dött i sömnen.

Han visste ingenting. Men han förstod att han inte levt som dem. De hade funnit varandra, levt tillsammans, skaffat barn, åldrats tillsammans, och nu ligger begravda bredvid varandra, för evigt.

Något sådant skulle han aldrig få uppleva. Han hade levt ensam, och skulle dö ensam.

Henry blev nästan 81 år gammal. I augusti 1992 somnade han in.

Begravningen sköttes av en präst han aldrig träffat. Förutom prästen kom bara tre personer på begravningen.

Jean-Baptiste, Henrys barndomskamrat, var nu både blind och halvt döv. Han hade tre barn med en kvinna från staden. De hade levt tillsammans sedan de var 20 år gamla. Men hon hade omkommit i kriget då hon lagat mat till männen vid fronten. Han kom till begravningen, klädd i en svart kostym.

Den kvinna som Henry arbetade med var nu 79 år gammal. Hon hade aldrig funnit någon livskamrat, men hon hade lämnat universitetsvärlden och flyttat hem till Tyskland, där hon arbetat på ett sjukhus fram till pensionen. Hon hade lämnat Paris bara några dagar efter att hennes doktor meddelat att hon blivit gravid. Hon hade aldrig berättat för någon av arbetskamraterna varför hon flyttat, hon hade bara försvunnit. Hon hade heller aldrig berättat för

någon vem som var far till barnet.
Hon kom till begravningen, klädd i en svart klänning.

Strax efter att Josephine fyllt 49 hade hennes mor sagt att hon skulle få reda på vem hennes far var. Josephine hade alltid undrat vem den okände mannen var, ibland hade hon trott att inte ens hennes mor visste vem han var. Men nu skulle hon få träffa honom, trodde hon. Men hennes mor sa att hon inte skulle få träffa honom, bara få veta vem han var.

Henry's dotter Josephine kom till begravningen, klädd i en mörkt blå klänning.

Henry kremerades och begravdes i slutet av september. Han fick en egen gravsten, en egen grav. Först nu förstod han hur ensam han var, men då var det för sent

- Fascinerande livsöde, sa jag då mannen tystnat.

Jag hade halva drinken kvar. Den gamle mannen hade talat så otydligt att jag inte kunnat koncentrera mig på annat än att lyssna.

- Akta dig för ensamheten, sade han, den är farligare än både sprit och knark unge man.

- Ursäkta mig, men det finns en sak som jag inte förstod med denna historia. När han förstod hur ensam han var, då var han redan död, kremerad och begravd. Hur skulle han då kunna förstå det? Och ännu mindre kunna berätta det för någon? Mannen tittade argt på mig.

- Otacksamme pojk. Det är ju bara en berättelse. Du får väl använda din fantasi? Jag ursäktade mig, lämnade cafét, och tog en taxi mot hotellet.

10. Ändrade planer

Denna kväll ville jag inte äta ute. Jag skulle laga middagen själv, och äta den ensam på hotellrummet. Jag kilade in på den lilla affären innan jag gick till hotellet.

Det var tomt i butiken. Bara några enstaka kunder. När jag valde bröd hörde jag röster från kassan. Kassörskan pratade med en kund. Jag hörde inte vad de pratade om. Det verkade som han var en stamkund.

När jag gick mot kassan kändes det som något inte stämde.

Kassörskan kunde ge ett detaljrikt signalemente. Normallång. Man. 20-25 år. Mörkhårig. Ovårdad burrigt hår. Hon kunde noga beskriva håret. Hon hade tidigare jobbat som frisörska, och hade ett bra minnen för frisyrier. Men branchen hade dalat, och hon bytte bana. Nu var hon mer än nöjd med sitt jobb. Bra betalt, långa semestrar och trevliga arbetskamrater.

- Han hade en blå fleece-tröja. Den hade inget tryck eller några märken, men den var mörkblå, med

klarblå krage. Och så hade han ett ärr.

- Ett ärr?

- Ja, ett litet ärr, på höger kind.

- Ett ärr? Hur såg det ut?

- Hur brukar ärr se ut?

- Jag menar, såg det nytt ut? Var det rött eller hade det läkt?

- Det var rött, mörkt rött, som om det läkt, men läkt nyligen.

- Hur långt var det?

- Tja, runt sisådär nån centimeter

- Kan du vara lite mer precis?

- Men hur ska jag veta? Jag var för nervös för att analysera ärr..

- Försök...

Kvinnan suckade.

- 1.5-2 cm. Smalt...

- Smalt?

- Ja, inte sådär grovt som efter nån kniv, snarare som efter ett rakblad. Dessutom var det dubbelt, två parallella ärr som efter en rakhyvel. Polis-konstapeln tänkte på den period han använt rakhyvel. Han hade varit ung och inte haft råd med en rakapparat, så hyvel hade blivit hans val. När hyvlarna blivit slöa hände det ofta att de skar honom, mestadels på kinderna, ibland även på

hakan. Kassörskan väckte honom ur hans tankar.

- Ärret var på höger sida, ganska högt upp på kinden, nära ögat.

- Ok. Då har vi en bra beskrivning av gärningsmannen. Här är mitt kort, ring mig om det är något mer du kommer ihåg.

Polisenkonstapeln kom fram emot mig. Han frågade mig om jag sett någonting.

- Namn och adress tack.

- Carl Ericsson, svensk medborgare, turist i stan. Bor tillfälligt på Charlton.

- Såg du vad som hände här?

- Nej, jag såg ingenting. Jag var borta vid brödet då det hände. Jag såg ingenting. Det enda jag hörde var röster, men inget anmärkningsvärt.

- Hörde du vad de pratade om?

- Nej, jag förstod att något hänt först då jag gick för att betala.

- Såg du mannen?

- Nej.

- Han var inne i affären, så du kanske mötte honom när du plockade dina varor?

- Inte vad jag vet..

Konstapeln tittade skeptiskt på mig.

- Ok, men ta mitt kort, ring mig om det är

något mer du kommer ihåg.
- Visst..

Konstapeln lämnade affären. En negativ känsla växte inom honom. De hade små utsikter att få tag på gärningsmannen. En nervös kassörska och en vimsig turist. Inte mycket att gå på.

Jag insåg att jag inte kunde stanna. Möjligheten fanns att min fru skickat ut en efterlysning. Hon var inte dum, och hade nog kollat med flygbolagen om jag lämnat landet. Kanske visste hon att jag var i Baltimore. Risken fanns att polisen i staden fått en anmälan om mitt försvinnande. Nu visste de även var jag bodde. Jag behövde ge mig av.

11. Polisen i hissen

Jag hade bara en dag kvar på min resa. Jag hade bokad om flygbiljetten hem, och skulle resa morgonen därpå. Jag gick en sista sväng runt kvarteret och kände friheten. Ingen visste var jag var. Ingen.

Värmen låg kvar i luften, men de senaste dagarna hade den blivit svagare och svagare, och snart var hösten här.

Jag klev in i hotellets lobby. Skyndade mig mot hissarna. Klev in i en som var på väg uppåt. Jag bodde på våning 37, så att ta trapporna var uteslutet. Jag var ensam i hissen, men på våning 12 klev en man i uniform in. Jag lade inte märke till vilken sorts uniform han hade, men skulle snart bli medveten om vem han var.

På våning 17 klev en kvinna med sin son in, men hon klev av redan på våning 19.

Vi stod tysta. Hissen steg sakta uppåt. Våning för våning. Mellan våning 32 och 33 stannade hissen plötsligt. Mannen i uniform svor. Han tryckte i panik på alla knapparna. Den röda larmknappen slog han hårdast på. Han svor. Jag stod tyst bakom

honom.

- Typiskt. Dessa gamla jävla hissar. Fan. Jag skulle inte gått hit. Nu bli jag försenad.

Jag märkte att han började svettas. Han vände sig mot mig.

- Den startar nog snart igen, sa jag så lugnt jag kunde. Han stirrade på mig.

- Visst, visst. En kompis till mig fick sitta i en sån här hiss en hel natt för vaktmästaren hade gått hem för kvällen. Fan, jag som skulle på ett möte. Jag sa ingenting. En röst hördes ur högtalaren bredvid hissknapparna. Den sa att de jobbade på att hitta felet. Vi satt fast mellan två våningar, och kunde inte komma ut förrän hissen åkt några decimeter uppåt. Det var en säkerhetsgrej att inte kunna öppna dörrarna mellan två våningar.

- Visst, här kvävs vi, och det är en säkerhetsgrej? sa mannen och sparkade på dörrarna.

När hissen stått still i tre, fyra minuter, satte jag mig ned på golvet. Mannen i uniform, som jag nu såg var en polisuniform, vankade nervöst av och an i hissen. Han mumlade något för sig själv. Jag orkade inte lyssna på honom. Jag lutade huvudet mot väggen bakom mig och blundade.

Han mumlade högre och högre, till slut så högt att jag kunde höra vad han sa.

- ...var det rätt? har någon rätt att döma mig? varför gjorde jag det? jag vet inte, jo kanske, men det är inte en tillräcklig anledning. kärlek? nej, jag hade ju bara träffat henne en enda gång tidigare. det kunde inte redan då vara kärlek. saknad kanske. men vem bryr sig nu, nu är det förbi, nu är det över. nu går jag vidare...

- Vem talar du med?

Han tittade förvånat på mig. Jag frågade igen.

- Vem talar du med? Jag hör att du talar om något, vem talar du med?

- Talar jag med någon?

- Ja, du mumlade något...

- Vill du verkligen veta vad jag talar om?

- Jag vet inte, jag blev osäker, vill jag?

- Du ska få veta. Du ska få höra.

12. Tre välriktade skott

- Jag var ung. Jag hade bara jobbat som polis i två år, men min fru hade redan lämnat mig, mycket på grund av jobbet. Hon tyckte aldrig om att jag var polis. Att jag sedan jobbade både på kvällar och helger gjorde våran relation ohållbar. Jag var ensam och sökte. Sökte efter någon som kunde respektera mig och mitt jobb. Det var via jobbet jag träffade henne, min nuvarande fru. Jag såg henne en dag skiljas från en man utanför en affär. Han var mycket äldre, troligen hennes far. Dom gick åt var sitt håll, och en tanke föddes i mitt huvud. Jag följde efter mannen i min polisbil, på lagom avstånd. Då han gick in på en mindre gata, kröp jag närmare honom. När ingen var i närheten, tog jag chansen och sköt honom. Två skott i ryggen. Ett i huvudet. Det gick så fort, att han måste varit död innan han träffade marken. Jag använde självklart ljuddämpare, så ingen hade hört skotten. Jag avvaktade några minuter, sedan satte jag på sirenerna. Jag kallade på förstärkning. Eftersom jag varit först på plats, så tilldelades jag utredning av detta bestiala mord.

Mannen i uniform log. Han log åt det bisarra i

situationen. Att han skulle utreda ett mord han själv begått.

- Min första uppgift var att undersöka brottsplatsen. Där fanns inte mycket av intresse. Tre kulor. Tre hylsor. Blod som stänkt upp mot väggen. En död man med två hål i ryggen och ett huvud som såg ut som köttfärs.

Mannen i uniform skrattade. Jag gjorde en grimas. Han log mot mig, fortsatte njuta av sin berättelse.

- Därefter skulle eventuella vittnen höras. Jag knackade på tre dörrar, sen orkade jag inte se fler huvuden som skakade, eller munnar som sa: ”Nej, jag har varken sett eller hört något.”. Det var dags för min lön: att få kontakta de anhöriga. Mannen var lätt att identifiera. I jackfickan hade han både körkort och id-kort. Jag åkte till hans hemadress. En lägenhet tre kvarter bort. Jag rättade till skjortan, ringde på, väntade. Det var hon som öppnade. Hon som skilts från mannen utanför affären. Jag sa vem jag var, bad att få stiga på, sa som det var. Det visade sig att hon var hans dotter, precis som jag gissat. Hon grät. Hon grät hejdlöst. Jag lovade henne att jag personligen skulle sätta dit den som gjort detta mot henne och hennes familj. Hon sa att hon inte hade någon familj. Hennes far var den enda hon hade. Nu hade hon ingen. Det blev bara

bättre och bättre. Här hade jag min chans att komma henne närmare. Vi talades vid flera gånger under den kommande veckan. Hon ringde mig och undrade om det kommit upp något nytt. Jag ringde henne och sa att vi hade fått in några tips, men inga som lett någonstans. Det var självklart lögn. Det fanns inga vittnen, inga spår. Mordet var genialt utfört.

Vi höll kontakten efter att utredningen lagts ner. Idag är vi gifta, och snart ska jag bli pappa. Han tog fram pistolen ur hölstret.

- Det var detta vapen jag använde. Det var den enda gång jag skjutit mot någon. Det var inte svårt. Jag skulle kunna göra det igen.

Han lyfte pistolen. Pekade pipan mot min panna. Jag såg mig själv speglas i hans ögon. Skräcken i min blick gick inte att dölja.

- Om jag skulle så vilja, så är du död innan denna hiss rör sig. Utan motiv, utan anledning, utan planering, skulle jag kunna skjuta dig. Det är enkelt, man rör bara på pekfingret, poff, du är borta. Det finns alltid ett sätt att försvinna från en mordplats. Inget skulle behöva tyda på att det var jag som skjutit dig. Inte ens i denna hiss i det välbevakat hotell är du säker.

Han tog bort pistolen från min panna och stoppade

tillbaka den i hölstret. Han knäppte med fingrarna. Båda tummarna small på samma gång. Jag ryckte till. Han skrattade. Jag lovade mig själv att aldrig mer kliva in i en hiss.

- Varför bekänner du detta för mig? Så fort jag kommit ut ur denna hiss kan jag, teoretiskt sett, söka upp närmaste polisstation och sätta dit dig. Han log. Ett leende som visande vem som hade kontroll på situationen. Han såg lugnt på mig. Såg hur rädd jag var.

- Det gör du inte. När vi kliver ur denna hiss, kommer vi gå åt var sitt håll. Du vet inte vad jag heter. Du vet inte vem jag är. Du har inget som visar eller bevisar det som händer i denna hiss. Du vet att detta samtal aldrig ägt rum. Du vet det, och du kommer inte anmäla mig. Inte ens försöka.

Han hade rätt.

En röst hördes ur högtalaren bredvid hissknapparna. Jag hörde inte vad den sa, men hissen började röra på sig. Den stannade tre decimeter längre upp, vid våning 32. Vi klev ur, gick åt var sitt håll. Jag vet inte vad mannen heter. Jag vet inte vem han var. Vi sågs aldrig igen. Jag anmälde honom aldrig.

© josef hemmingson 2000

För de sista våningarna tog jag trapporna. Den natten sov jag oroligt.

13. Portiern

När jag återvänt till Sverige, ville jag inte åka direkt hem. Jag hade ännu ingen förklaring till varför jag försvunnit. Hemresan hade jag genomfört. Hemkomsten fick vänta.

Genom jobbet hade jag lärt känna portiern på Hotel Ritz i min hemstad. Den kväll jag kom hem jobbade han. Jag log mot honom då jag närmade mig disken. Han log tillbaka, men verkade förvånad att se mig.

- Din fru har varit här, upplyste han mig. Hon undrade var du höll hus. Hon verkade orolig. Var har du varit?

- Jag har varit bortrest, svarade jag kort. Kan du ordna ett rum till mig? Så enkelt som möjligt. Jag behöver bara en säng och en dusch.

- Visst. För gamla vänner. Vill du låna telefonen? Kanske ringa frugan?

- Nej tack, det får vänta. Och skulle du kunna ordna så att ingen får reda på att jag är här? Jag vill inte bli störd av någon städerska, än mindre att min fru hittar mig, inte än iallafall.

- Självklart, det ska jag ordna.

© josef hemmingson 2000

14. Framtiden

Det var värt det. Jag hade funnit det jag sökt. Jag hade förstått hur allt var flätat samman. Hur allt fungerade. Hur allt var förljuget.

Min fru hade efter två veckor gett upp hoppet om att jag skulle återvända. Hon hade inte haft en stark tro på mig eller min kärlek till henne. När jag kom hem, var hon mer förvånad än glad att se mig.

Jag betalade portiern för den vecka jag bott på hotellet. Tog en taxi hem. Berättade för min fru var jag varit, och varför jag rest bort. Hon förstod. Hon sa att hon förstod.

Jag packade mina saker och flyttade från huset. Jag tog bilen med mig, tömde mina besparingar, och började om från början...
